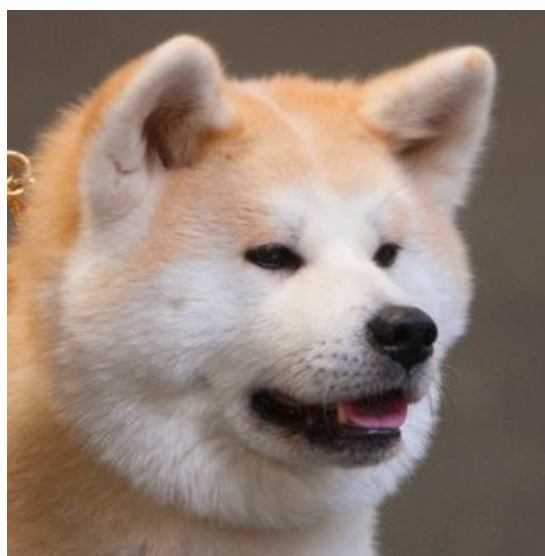

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for **AKITA**

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.01.2019

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	2
Generelt.....	2
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	2
Overordnet mål for rasen.....	5
Rasens populasjon.....	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Innavlsgrad	7
Bruk av avlsdyr.....	7
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	8
Helse.....	9
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	9
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	9
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	11
Prioritering og strategi for å nå målene	12
Mentalitet og bruksegenskaper	12
Prioritering og strategi for å nå målene	12
Atferd	12
Atferdsproblemer	12
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	12
Eksteriør	13
Eksteriørbedømmelser.....	13
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	13
Prioritering og strategi for å nå målene	13
Oppsummering.....	14
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	14
Plan for videre arbeid i klubben.....	15

INNLEDNING

Norsk Akita Klubb har kommet frem til, at dette første RAS-kompendie for Akita skal dokumentere kjent historikk og fremheve den kunnskap om Akitaen som allerede finnes, samt gi råd og retningslinjer for fremtiden.

Å bevare Akitaen som en frisk og sunn rase med bra mentalitet må være oppdretternes fremste oppgave, og å arbeide for at eksteriøren skal være lik den som finnes i rasens opprinnelsesland Japan. Etter 5 år, dvs med oppstart i begynnelsen av 2014, er det passende å revidere RAS for å vurdere oppsatte mål og anbefalinger samt å formulere ny, utifra rasens fortsatte utvikling.

Norsk Akita Klubb har hovedansvaret for Akitaens utvikling og fremtid i Norge.

Det er opp til hver enkelte oppdretter og eier av avelshanne/avlstispe å holde seg informert om NKKs og rasklubbens avlsstrategi.

GENERELT

RASENS HISTORIE; BAKGRUNN OG UTVIKLING

Akita har fått sitt navn fra sitt hjemmested – Akita prefekturatet i de nordligste delene av den japanske hovedøya Honshu. Dette er den mest representative av de japanske hundene. Velbalansert bygget (hannhunden måler i dag i snitt 67 cm; med en vekt på 35-40 kg), antas Akitaen opprinnelig å ha vært av middels størrelse. Tidligere ble den kalt for "Akita Inu" men da ordet "inu" ikke betyr noe annet enn "hund" ble ordet utelatt i rasestandardendringen på 90-tallet.

I begynnelsen ble hunder brukt til jakt og som kilder til mat og pels. Skjelettfunn fra Jomon Epoken (ca. 7000 f. Kr – 200 e. Kr) viser hunder fra små til middels store (37 til 50 cm) som har likhetstrekk med dagens japanske hunder. En utgravningsplass i Miyagi har avdekket noen store hunders skjellett på ca 59 cm. Nesten alle disse hundenes hodeskaller har rette snutepartier. De avdekkede levningene indikerer at hunder fra denne tiden var gule, rødbrune eller grå og av sørøstasiatisk pariatype.

Hundene ble, under emigrasjonen, ført med til Japan fra Kina og Korea. Ainu, jaktfolket, var de første som bosatte seg i Japan og hadde innvandret fra Russland. 660 f. Kr kom Eurasie-folket fra Kina og Korea, "bondefolket", og fordrev Ainu folket fra hovedøya Honshu til Hokkaido. Hundene disse brakte med seg blandet seg med Ainu folkets hunder og produserte den japanske spisshundtypen.

Kjemiske analyser av biologiske data fra studier utført av Mr. Yamakawa i 1980 (Biokjemiske Departementet, Tokyo Universitet), viser at glycolipiden (som nedarves genetisk) *N-acetylneuramin acetat* (den vestlige typen) finnes hos Akita, Hokkaido og Chow Chow, mens glycolipiden, *N-glycolylneuramin acetat* (den orientalske typen) finnes hos Shiba, Kai, Shikoku, Tosa og Pekingese. Forskningsresultatet tyder på at Akita kom til Akita provinsen fra Europa via Russland og Hokkaido, mens den orientalske typen hund, som Shibaen, kom fra Kina og Korea til Hiroshima området.

Matagi Inu

Det gamle japanske ordet *matagi*, som betyr anerkjent jeger, var de beste jegerne i en landsby. Historisk sett var Akita Inu (eller hunden fra Akita) kjent som en *matagi-inu* (anerkjent jakthund) blant jegerne i det nordlige prefekturatet i Akita, som brukte hunder i par for å jakte på hjort, villsvin og Yezo bjørn. Når det ble jaktet på bjørn og villsvin holdt to

hunder byttet på plass inntil jegeren dukket opp med spyd eller piler. Matagi hundene var høyt priset for sitt mot, og fordi de jaktet stille under sporarbeidet. Matagi hundene var også utmerket til å trekke lass og å jakte i dyp snø.

Matagis hadde jakthunder mens rike bønder og gamle innflytelsesrike familier hadde vakthunder. I følge muntlige tradisjoner eide de fleste familiene en eller to barske hunder. Fremstående gamle familier oppdrettet hunder med de samme fargene, fra generasjon til generasjon, som familiens våpenmerke. Disse hundene var kjente etter sin farge og eierens familienavn. For eksempel "Hvite fra Adachi", "Tigret fra Benzousama" og "Sort fra Izumi".

Nasjonale isoleringen opphører

Etter at den nasjonale isoleringspolitikken, under den 300 år lange Tokugawa epoken, opphørte i 1853 ble det importert mange forskjellige typer av hunder fra alle verdens hjørne samtidig med utenlandsk kultur.

Odate Inu

Rundt 1890 begynte Tosa kamphunder å introduseres i Akita. Dette ble en mørk periode i rasens historie da rikemansfolk fikk en ny hobby – hundekamper. Kryssavlen ble intensifisert med større, tyngre og kraftigere hunder for å produsere en ny type hunder i Odate som ble kalt "Shin-Akita" ("Ny Akita"). "Yokozuna" (samme som i Sumo) var den høyeste rang de kunne oppnå. Tosa, fra Shikoku øyene, var den sterkeste rasen i Japan og på et stort arrangement i nord, vant Tosa 9 av 10 kamper. Etter dette sluttet "Shin Akita" folket med kampene.

I 1909 ble det utferdet en forordning som forbød hundkamper. Hundkampentusiaster i Odate mistet nå hensikten med å holde hunder. Og, for å gjøre ting verre, ble det innført en hundeskattlov, pluss at en bevegelse startet som ønsket å utrydde alle villhunder, grunnet rabies utbrudd. Det ble et fryktelig tilbakeslag for Odate Inu som nesten ble utryddet.

Odate Inu ble nesten borte i Odate under denne tid, men var isteden å finne utenfor byens grenser som vakthunder i landsbyene, og som jakthunder i bergsdistriktene.

På den tiden eksisterte to typer: den japanske typen, som var over middels stor med opprettstående ører og en ringlet hale, og den blandede europeiske typen "Shin-Akita".

Rundt 1915 igangsatte foruroligede entusiaster, ledet av Odates borgermester, en bevegelse for å stanse kryssavlen samt for å bevare særegne japanske kulturskatter for fremtidige generasjoner, inklusive de japanske hundene. Takket være dette arbeidet ble den japanske regjeringen påvirket til å opprette "Naturmonument-lovgivningen" i 1919 og under lederskap og loven om beskyttelsen av arter, ble vedtatt. Dette tiltaket har betydd mye for de japanske renrasede hundene av i dag.

Utnevnelsen av rasen som nasjonalmonument ble derfor det mest effektive hjelpemidlet for å motvirke utstrakt kryssningsavl. Nå ble endelig oppdrettere og allmennheten oppmerksomme på hvor viktig det var å bevare de japanske rasene.

Nasjonalmonument, Akita Inu

Trass i at nasjonalmonument loven ble grunnlagt av den japanske regjeringen i 1919 tok det nesten tolv år før rasen, med navnet "Akita", ble erklært som nasjonalmonument i juli i 1931. Navnet **Akita inu**, et samlingsnavn for alle de store hundene i Odate, ble brukt for første gang ved lovgivningen i september 1931 og 9 særdeles bra Akita hunder ble utsett som nasjonalmonument. Nå begynte utviklingen av rasen. Ører, øreplassering samt haler var det største problemet på den tiden.

Året etterpå, i 1932, fikk rasen skikkelig fotfeste hos det japanske folket gjennom en serie avisartikler om Hachiko, en trofast Akita som i ni år forgjeves ventet på sin eier etter at denne

hadde dødd på sin arbeidsplass. Alle ville ha en Akita-inu, og forskjellige organisasjoner for rasens bevaring ble opprettet.

WW II

Under WW II var det lite mat, og mange gjemte sine Akitaer i templer høyt oppe i bergene og dypt inne i skogene for at de ikke skulle oppdages, og fikk overleve på tang og fiskeslo. Antallet Akitaer minket drastisk under denne tiden.

Den eneste rasen som ble spart var Schæferen som ble brukt av militære. Av den grunn prøvde en del eiere å redde sine Akitaer fra avlivning gjennom å pare dem med Schæfere

Beskyttelse og rekonstruksjon av Akita rasen.

Etter krigen fantes det to avlslinjer, *Ichinoseki* og *Dewa*. *Dewa* linjen ble meget populær, blant den amerikanske okkupasjonsstyrken. Linjen som var representert av bl.a. "Kongo-Go", en stor, mørk og grovt bygget hund med mastifftrekk, fikk stor anerkjennelse. På samme tid utvikledes *Ichinoseki* linjene gjennom bl.a. "Goromaru" og "Gyokuun". Dette var strammere, noe lettere hunder av lysere farge som japanerne foretrakk.

Den 30. juli 1947 ble det første møte mellom "Kongo" og "Goromaru". "Goromaru" ble Meiyosho (høyeste oppnåelige utmerkelse) på denne AKIHO utstilling. *Dewa* linjen begynte å minke i antall rundt 60-tallet, mens *Ichinoseki* linjen økte.

Akitaen gjenoppstår

Det tok oppdretterne rundt 35 år med hardt arbeid for å gjenskape Akitaen etter WWII. Dette oppnådde de gjennom selektiv avl for å eliminere innvirkningene fra tidligere kryssningsavl, av Europeiske hunder fra begynnelsen av 1900-tallet, og Schæfere fra krigstiden, for å gjenskape den opprinnelige Akitaen, Matagi Inu, samt gjennom evalueringen av hundene på utstillinger. Anstrengelsene som ble gjort av disse tilhengerne av rasen har vært uunnværlige og resulterte i gjenopprettingen av den rene Akitaen slik den så ut før perioden med hundekamper.

Dagens Akita er nå lettere og strammere, rød, hvit, tigret og sesam med urajiro og et karakteristisk uttrykk, og skiller seg tydelig fra sin "storebror" den Amerikanske Akitaen. Etter mange års diskusjoner ble Akita rasen i år 2000 endelig delt i to raser

Raseklubber i Japan:

Akita Inu Hozonkai (Akiho) ble grunnlagt i 1927, og grunnet en økende bekymring for de opprinnelige japanske rasene, ble også Nipponken Hozonkai (*Nippo*) stiftet i Tokyo, juni 1928. *Nippo* er en organisasjon for Akita, Hokkaido, Shiba, Kai, Kishu og Shikoku.

Den første offisielle standarden for Akita ble skrevet av *Nippo* i 1933. *Nippo* vedtok å klassifisere alle de japanske hundene, fra smått til stort, som en rase men i forskjellige varianter. De middelsstore hundene ble brukt som modell for å beskrive den ideelle japanske hunden i standarden, ettersom hunder av denne størrelse var generelt mer enhetlige. *Akiho* adopterte *Nippos* standard i 1934 og reviderte den i 1955.

JKC og FCIs standarder for de japanske hundene ble skrevet rundt 1955 med *Nippo* og *Akiho* standardene som mal. Akitaen ble anerkjent som rase av FCI i 1964.

Akita standarden blir revidert i sitt hjemland med jevne mellomrom for å legge til flere detaljer uten å forandre de grunnleggende prinsippene i standarden, for å hjelpe dommere og oppdrettere.

JKC, gjennom WUAC "World Union of Akita Clubs", har påtatt seg en internasjonal rolle og det er blitt en mye mer åpen dialog mellom Japan og den øvrige verden som har bidratt til en større og bredere forståelse for rasen rundt om i hele verden.

Norsk Akita Klubb

Norsk Akita Klubb ble stiftet i 1985 etter at den i mange år vart en felles Norsk/Svensk raseklubb.

OVERORDNET MÅL FOR RASEN

Det overordnede målet for raseklubben er å øke interesse og fremme avl av en fysisk og mentalt sunn Akita som har et rasetypisk eksteriør, og beholde de opprinnelige egenskapene.

Begrense spredningen av anleggsbærere for SA (Sebaceous Adentitis), VKH, og andre autoimmune sykdommer hvor arvegangen er kjent.

Hensyn må allikevel tas til mangfoldet og genbasen, slik at ikke eventuelle anleggsbærere kontant blir luket ut fra avl, men settes opp mot linjer med mest mulig utavl og der kjente anleggsbærere ligger langt bak i stamtavlen.

Oppdrettere bør sette seg godt inn i linjene bakover mer enn 3. ledd før de avler.

Opprettholde det gode nivået vi nå har i rasen på gemyttet, og fortsette å være kritiske ved valg av avlsdyr.

Klubben skal gjennom informasjon og opplysning fremme parringer utenfor landets grenser, samt import av Akita.

Klubbens avlspolicy skal være og:

- Øke populasjonen men holde inavlsgraden nede.
- Fremme sunne og friske hunder som har et godt gemytt i avl.

RASENS POPULASJON

POPULASJONSSTØRRELSE

Akitaens historie i Norge.

Nordmenn ble sannsynligvis oppmerksomme på Akitaen for første gang i april 1966 da den svenske hannhunden "Nero", født 1962 i Japan, ble BIS på NKKs internasjonale utstilling på Sjølyst. Det var en meget stolt hund som nok tok pusten av mange da han entret ringen, fremvist i tradisjonelt japansk leiebånd med dusk.

Den første importen var Ivar A. Manums røde hannhund, "Jiro", som kom på høsten 1968, og i 1972 ble han, som den første Akita, registrert i NKK. I begynnelsen på 70-tallet fikk "Jiro" selskap av "Kikuhime", en rød tise som kom med båt fra Japan. Jiro og Kikuhime fikk sitt første kull i 1974 og dette var den spede begynnelsen for rasen i Norge.

I Norge finnes det i dag, et sted mellom 150 - 250 individer av rasen.

Registreringsår	Antall registrerte Akitaer	Antall registrerte importører av disse	Antall registrerte kull
1999	47	5	7
2000	51	8	5
2001	16	6	3
2002	24	5	4
2003	18	1	3
2004	19	4	2
2005	21	2	4
2006	14	0	2
2007	0	0	0
2008	13	3	2
2009	11	5	2
2010	18	3	3
2011	3	2	1
2012	3	1	1
2013	19	15	1

Denne tabell viser rasens utvikling i vårt land. I både 1999 og 2000 ble det registrert rundt 50 Akitaer. Så ble rasen delt og registreringstallene falt dramatisk ned til et 20 tall.

Det er også blitt importert mange Akitaer frem til nå, fra i hovedsak Sverige, Tyskland, Frankrike, Italia og Polen, men også fra Japan. Det finnes et større potensial for avlsarbeid, men det er kun ca 6 aktive oppdrettere per i dag.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Kullstørrelsen har variert mellom 1 og 8 valper. Dette har ikke forandret seg noe nevneverdig, med unntak av noen år med Herpes problemer.

Innavlsgrad

Innavlsgraden er per i dag meget lav, tilnærmet null, grunnet meget møysomlige oppdrettere som forsøker å forbedre rasen uten linjeavl/innavl. I slutten av 1900-tallet og i begynnelsen av 2000 årene var situasjonen en annen da det fantes noen oppdrettere som avlet ukritisk.

Registreringsår	Antall registrerte kull	Innavlsgrad
1999	7	1 x 3,125%. 6 x 0%
2000	5	1 x 17,786%, 4 x 0%
2001	3	1x1,621%,1x1,562%, 2 x 0%
2002	4	4 x 0%, 1x 3,711%
2003	3	1 x 3,906%, 1 x 0%, 1 x 3,125%
2004	2	1 x 0,178%, 1 x 3,711%
2005	4	4 x 0%
2006	2	1 x 1,1562%, 1 x 0%
2007	0	0
2008	2	2 x 0%
2009	2	2 x 0%
2010	3	3 x 0%
2011	1	0%
2012	1	0%
2013	1	0%

BRUK AV AVLSDYR

For små populasjoner er det viktig at nok hunder brukes i avl, og det bør ideelt sett være like mange tisper og hannhunder som blir brukt. Det er det som vil gi den største effektive populasjonsstørrelsen. På den måten vil vi hele tiden utvide rasens genmaterieell i motsetning til å begrense den, slik som skjer ved innavl/matadoravl.

Husk at begge foreldre har tilnærmet lik betydning for resultatet hos avkommet. Når det blir snakk om et fåtall paringer på hver enkelt hannhund, for å unngå matadoravl, er det desto

viktigere at man er meget nøye på til hvilke tisper man låner ut hunden til. Dette er det viktig at den enkelte hannhundeier forstår, det er jo tross alt de som bestemmer.

Tispens eier må nøye vurdere om hunden egner seg i avl og om hun kan tilføre rasen noe positivt, om hun tilsvarer de krav til sunnhet som kreves i rasen, om hun har det ønskede temperament for rasen, samt at hun har et rasetypisk utseende som kommer opp mot det idealet som ønskes i rasestandarden. Bare da er det mulig at hun kan tilføre rasen noe positivt. .

Innhenting av avlsmaterial fra andre land

Det blir ikke innhentet avlsdyr i utlandet regelmessig. Noen blir rett og slett importert da det ikke finnes valper til salg. Oppdretterne er få og har ikke mange hunder hver seg og importerer sporadisk.

Fordelen med de hundene vi har i Norge, er at vi, stort sett, vet hva vi kan forvente oss. Svakheten med importer er at det er vanskelig å vite hva som ligger bak i linjene og om de vil styrke rasen eller ikke. Det er også en relativt høy innavlsgrad bak mange kennelers hunder i Europa/Japan.

WUAC (World Union of Akita Clubs) har åpnet dører ut i verden, så mulighetene er der. Facebook blir også flittig brukt til å promotere sine Akitaer. Det gjelder bare å være kritisk ved import.

BESKRIVELSE AV KORTSIKTIGE OG LANGSIKTIGE MÅL

Kortsiktige mål

Klubben skal gjennom informasjon og opplysning søke å øke den genetiske variasjonen, fremme parringer utenfor landets grenser, samt import av Akita.

- NAK anbefaller at ingen Akita hannhund bør gi mer enn ca 20 avkomm og maksimum 4 kull i Norge under sin levetid. Den bør kun brukes til et kull før 3 års alder og deretter ha maksimum 2 kull/år. Dette for å forhindre "matadoravl" og for å øke den genetiske variasjonen innen rasen.
- For å øke den genetiske variasjonen bør inavlsgraden ligge på maks 3,125% regnet på 5 generasjoner.
- Ingen kombinasjon bør gjøres mer enn to ganger.
- Øke populasjonen men holde inavlsgraden nede.
- Fremme sunne og friske hunder som har et godt gemytt i avl.

Langsiktige mål

Klubben skal gjennom informasjon og opplysning fremme parringer utenfor landets grenser, samt import av Akita.

- Øke populasjonen men holde inavlsgraden nede.
- gemyttet skal være bra;
- de skal se ut som Akitaer
- de skal ikke så langt det er mulig, ha for mange kjente anleggsbærere av SA, og helst ingen i nær slekt.

HELSE

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Det finnes ikke grunnlag for at rasen skulle være sykere enn andre. Enkelte Akitaer har et dårligere immunforsvar. Det trenger ikke å være til bekymring for hunden men kan utløse sykdommer i hud eller øyne.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Under 2000-tallet har det konstateres noen tilfeller av SA (Sebaceous Adentitis) i Norge og i 2003, begynte det å forskes på SA i rasen Akita i Göttingen, Tyskland, i regi av WUAC (World Union of Akita Clubs).

Det er et lite antall hunder i Norge som har SA, men det finnes, med all sannsynlighet flere, ikke minst da mange veterinærer ikke har kunnskap om sykdommen og at sykdommen er vanskelig å diagnostisere.

SA er en talgkjertelinflammasjon i huden. Det som gjør sykdommen vanskelig for rasen er at Akitaer med SA ofte får mange sekundære infeksjoner som gir sår og ofte mye kløing. SA kan ikke helbredes, men bare lindres.

SA kan oppstå hos hunder av begge kjønn og i forskjellige aldrer. Den kan være aggressiv eller langsomt utviklende, være begrenset til hodet eller halen eller at hele hunden blir angrepet.

SA diagnostiseres med biopsiprøver på affektet område.

SA forekommer også hos andre raser. Hos Puddel har det vist seg at SA nedarves autosomt recessivt og det er stor sannsynlighet for at det samme gjelder for Akitaen og øvrige raser.

VKH.

Også VKH (Uveodermatologisk syndrom) er sjeldent i Norge, men har diagnostisert på et fåtall individer.

HD forekommer, men er ikke utbredt. 80 % av røntgede individer er hd-frie (A og B). Dette har tilnærmet vært konstant siden rasen begynte at røntges. Akitaen inngår i NKKs program, og skal ha kjent hd-status for avl.

RAS for Akita

Registreringsår	Antall registrerte Akitaer	HD	Øyne/ECVO	AD
1999	47	20 stk:17xA,3xC	34 stk:32ua, 2xRD Multifokal	5:5ua
2000	51	19 stk: 10xA,4xB,3xC,2xD	9 stk: 9ua	5:5ua
2001	16	21 stk: 19xA,1xB,1xC	12 stk: 12ua	9:9ua
2002	24	13 stk: 6xA,2xB,4xC,1xE	5 stk: 5ua	5:5ua
2003	18	4 stk: 2 x A/2 xB	11 stk:11 ua	0
2004	19	10 stk: 6xA, 1xC,2xD,1xE	6 stk:6ua	2:2ua
2005	21	11 stk:10xA,1xB	7 stk:7ua	3:3ua
2006	14	7 stk:7xA	3 stk:3ua	1:1ua
2007	0	4 stk: 4xA	6 stk:6ua	1:1xua
2008	13	5 stk: 2xA,1Xb,1xC,1xE	2 stk:1ua, 1xPRA	1:1xua
2009	11	5 stk:5xA	4 stk: 4xua	2:2xua
2010	18	6 stk: 2xA,1xB,2xC,1xE	5 stk:4ua, 1xCornea Dystrofi	4:4ua
2011	3	4 stk:1xA,3xB	1 stk:1ua	1:1ua
2012	3	11 stk: 7xA,2xB,1xD,1xE	2 stk: 1 ua, 1x Cornea Dystrofi (samme hund som i 2010)	5:5ua
2013	19	2 stk: 2xA	4 stk: 4 xua	0

Ett tilfelle av PRA har gjennom årene diagnostisert i Norge, en født i 2002.

Et tilfelle av Cornea Dystrofi og to med RD Multifokal.

Det er også tydelig at Akitaen ikke har noen problemer med albueleddene.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det har ikke vært noen tendens til redusert antall valper. Inavlsgraden er jo lav så eventuell grunn till at noen tisper/hannhunder får få valper må ligge et annet sted.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktige mål:

- Ingen Akita bør gå i avl før 24 måneders alder grunnet at en del arvelige sykdommer viser seg under de 3-4 første åren i Akitas liv. Det er derfor positivt om man kan vente med avlsdebut til hunden er fylt 3 år.
- Ingen Akita med grad D eller E på hoftene skal gå i avl. Avlsdyr avlest med C hofter kan brukes til ett kull hvis det vurderes at hunden kan tilføre rasen noe positivt, under forutsetning at hunden selv er psykisk og fysisk frisk. Avkommene Hd-røntges og resultatene avgjør hvorvidt det er forsvarlig å ta flere kull på den aktuelle hunden. Disse hundene skal alltid pares med grad A hunder. Alle avlsdyr skal øyenslyses før parring. Hunder med PRA, arvelig katarakt og entropion skal ikke gå i avl. Avlshunder bør også øyenlyses minust en gang etter 7 års alder. Akitaer som ikke blir brukt i avl skal hofteledsrøntges og bør øyenlyses minimum en gang i sitt liv.
- Akita med konstatert SA, VKH eller annen autoimmun sykdom skal ikke brukes i avl.
- Avkommer og foreldre till syk hund bør ikke gå i avl. For avl med anleggsbærere skal samme rekommendasjoner gjelde som for avl med HD C. Søsken till hund som har konstatert SA eller VKH bør vente med avlsdebut till 3 års alder. Dette gjelder også avkommer etter anleggsbærende forelder. Disse hundene skal brukes meget restriktivt i avl og ikke pares med kjente eller mulige anleggsbærere for SA og VKH.
- Om en hund som allerede gått i avl får diagnosen SA eller VKH skal samtlige eiere till dens avkommer informeres.
- Hunder med allergiske symptomer/andre hudproblem skal ikke brukes i avl før man har sjekket grunnen till problemet.

Langsiktige mål:

- Fra og med 2012 ligger genforskningen på SA nede i Tyskland. Når det dukker opp en test på avlsmaterielet som kan brukes på SA, og som er innenfor økonomisk rekevidde vil forskningen starte opp igjen. I mellomtiden arbeides det nå med stamtavlekontroll ettersom mange hunder, etter hvert, har blitt kjent som anleggsbærere. Denne kunnskapen besitter Dr. Ina Pfeiffer i Tyskland og vil sørge for å hjelpe till ved parringspørsmål.

Prioritering og strategi for at nå målene

Kortsiktige mål. Akitaen har under senere år, hatt en synkende nyregistrering. Dette skyldes sannsynligvis at rasen ble delt i år 2000, samt at de tilfeller med diagnostisert SA har gjort at oppdrettere har blitt mer forsiktige.

I sin tur har det ført til et overforbruk av noen avlshunder, med den konsekvensen at avlsbasen har minket. Import av avlshunder, som kan tilføre rasen nytt blod, behøves.

MENTALITET OG BRUKSEGENSKAPER

Akitaen var i begynnelsen en aktiv jakthund. Man får dog ikke glemme at Akitaen fortsatt har stor jaktinstinkt. I dag brukes Akitaen fortsatt som jakthund i Norden, fortrinnsvis som båndhund, men i liten skala, og som ettersøkshund på skadeskutt vilt.

Akitaen er rask i hodet og lærer seg fort. Akitaen kan være egenrådig. Om den ikke får veiledning om hvordan den skal bruke sitt hode, finner den raskt ut hvordan den kan sysselsette seg selv, på godt og vondt. En korrekt aktivisert Akita er rolig, stille og velfungerende.

Prioritering og strategi for å nå målene

Kortsiktig mål:

- Eier med sin Akita som blir brukt til sporarbeid, ettersøk, lydighet, bruksarbeid, som trekkhund, eller i annet som fremmer bruken av rasen, skal premieres årlig på Akita Spesialen med et diplom.

ATFERD

Atferdsproblemer

Akitaen er en urhund rase. Den leser signaler raskt og overdreven forsiktighet fra en fremmed person kan gi negative utslag hos noen Akitaer (knurring, etc.). På samme måte som en fremmed som hiver seg over en Akitaer kan komme til å oppleve det, fra noen hunder.

Vi vil dog understreke at dette ikke gjelder alle Akitaer.

Aggressivitet mot mennesker er ikke akseptabelt, det er et tegn på svakhet og ikke forenlig med rasens ideal. Akitaen skall være håndterlig.

Unge hunder kan, i trass periodene, være litt vanskelige.

Vi føler ikke at gemytt er et stort problem i rasen i dag, men vi er klar over at det finnes individer som kunne ha hatt et bedre gemytt. Individer med en problematisk atferd blir ikke brukt i avl.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Akitaen har de senere årene blitt mentalt mere stabile enn tidligere. Det finnes ingen dokumentasjon for dette, men den allmenne oppfattelsen er at Akitaen har blitt mer letthåndterlige mot hva den var for 10-15 år siden.

Oppdrettere bør også vurdere Akitaer med et avbalansert gemytt, men som kanskje ikke er den mest perfekte eksteriørt, ved valg av avlsdyr for å bredde avlsbasen.

EKSTERIØR

Eksteriørbedømmelser

Hode og uttrykk. Hodet og uttrykket er uhyre viktig. Det korrekte uttrykket skal være til stede med den korrekte utstrålingen, og målsetningen er en så korrekt Akita som mulig. For å oppnå dette skal oppdrettere og klubben jobbe for:

Utstråling – av majestetisk verdighet som skal gjenspeile seg i øynene, rolig, avbalansert og oppvakt, ikke aggressiv men behersket.

Hode og uttrykk - Hodet og uttrykket er uhyre viktig

Kjønnspreget - tydelig

Ørene – korrekt form og helling

Øynene – skal være mørke, skråstilte og ikke runde

Halen - stor, ikke liten og tett ringlet

Vinklingene - ikke like mye vinklinger bak som den amerikanske Akitaen.

Vinklingene hos en Akita er mer lik en terriers, noe som også gis uttrykk i Akitaens typiske svevende trav og ikke det jordvinnende travet som hos den Amerikanske Akitaen. Det betyr dog selvfølgelig ikke at de skal være helt steile bak.

Bakbensbevegelser – ikke for trange

Pels - Pelsen skal ikke være for kort.

Farge - Være obs på utbredelsen av fargen slik at ikke det hvite tar overhånd, f.eks. for mye hvitt på hode, ben, brystkasse.

Tigrete - Skal være behaglige i fargene og ikke "flashy": for eksempel med for mye rødt mellom stripene. Tigrete trenger ikke ha hvitt i hodepartiet. Det er nok med at tigreringen er noe lysere rundt snute og øyne.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Klubben skal jobbe for å opplyse dommere om hvordan en korrekt akita skal se ut, dels gjennom DUK og gjennom dommerkonferanser.

Prioritering og strategi for at nå målene

Opplyse dommerstanden om:

- tigrete - **og hvordan urajiro kan se ut på den fargen**
- uttrykk- hva er det som gjør akitaen spesiell

Målsetning:

- Alle avlsdyr bør være utstilt i offisiell klasse og ha oppnådd minimum VG i kvalitet.
- Hunder som har diskvalifiserende feil, iflg. Rasestandarden, skal ikke brukes i avl
- En Akita som også blir brukt i avl i Sverige bør dog, pga det nære slektskapet med mange hunder i Sverige, ikke gi maksimalt antallet avkom i Norge.
- Akitaens rasetypiske eksteriør skal bevares.

OPPSUMMERING

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Det er i dag en liten populasjon av Akita sett i forhold til tidligere og derfor vanskelig å sette et konkret mål på effektiv populasjonsstørrelse. Oppdretteren prøver hele tiden å finne egnede partnere til sine avlsdyr og pga mye større utbytte av informasjon med omverden er vi blitt mere opplyste.

Hundene skall helst være lite beslektet og kunne tilføre rasen noe nytt (noe som kan være vanskelig i Norge/Sverige, som har samkjørt avlen i stor utstrekning)

- gemyttet skal være bra
- de skal se ut som Akitaer
- de skal ikke så langt det er mulig, ha for mange kjente anleggsbærere av SA, og helst ingen i nær slekt.
- Hver enkelte oppdretter/hannhundseier må nøye veie sin hunds fortrinn/baktrinn.
- Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Denne avlsstrategi skal ses som avlsrekommendasjoner, og den er ett komplement till den avlsstrategi og grundregler som gjelder for alle medlemmer i NKK, være seg de er medlemmer i NAK eller ikke.

- For å øke den genetiske variasjonen bør inavlsgraden ligge på maks 3,125% regnet på 5 generasjoner.
- Ingen Akita bør gå i avl før 24 måneders alder grunnet at en del arvelige sykdommerviser seg under de 3-4 første åren i Akitas liv. Det er derfor positivt om man kan vente med avlsdebut til hunden er fylt 3 år.
- NAK anbefaller at ingen Akita hannhund bør gi mer enn ca 20 avkomm og maksimum 4 kull i Norge under sin levetid. Den bør kun brukes til et kull før 3 års alder og deretter ha maksimum 2 kull/år. Dette for å forhindre "matadoravl" og for å øke den genetiske variasjonen innen rasen.
- Ingen kombinasjon bør gjøres mer enn to ganger.
- Ingen Akita med grad D eller E på hoftene skal gå i avl. Avlsdyr avlest med C hofter kan brukes til ett kull hvis det vurderes at hunden kan tilføre rasen noe positivt, under forutsetning at hunden selv er psykisk og fysisk frisk. Avkommene Hd-røntges og resultatene avgjør hvorvidt det er forsvarlig å ta flere kull på den aktuelle hunden. Disse hundene skal alltid pares med grad A hunder.
- Alle avlsdyr skal øyenslyses før parring. Hunder med PRA, arvelig katarakt og entropion skal ikke gå i avl. Avlshunder bør også øyenlyses minum en gang etter 7 års alder.
- Akitaer som ikke blir brukt i avl skal hofteledsrøntges og bør øyenlyses minimum en gang i sitt liv.
- Akita med konstatert SA, VKH eller annen autoimmun sykdom skal ikke brukes i avl.
- Avkommer og foreldre till syk hund bør ikke gå i avl. For avl med anleggsbærere skal samme rekommandasjoner gjelde som for avl med HD C. Søsken til hund som har konstatert SA eller VKH bør vente med avlsdebut till 3 års alder. Dette gjelder også avkommer etter anleggsbeærende forelder. Disse hundene skal brukes meget restriktivt i avl og ikke pares med kjente eller mulige anleggsbærere for SA og VKH.

- Om en hund som allerede gått i avl får diagnosen SA eller VKH skal samtlige eiere till dens avkommer informeres.
- Hunder med allergiske symptomer/andre hudproblem skal ikke brukes i avl før man har sjekket grunnen til problemet.
- Alle avlsdyr bør være utstilt i offisiell klasse og ha oppnådd minimum VG i kvalitet.
- Hunder som har diskvalifiserende feil, iflg. Rasestandarden, skal ikke brukes i avl.
- En Akita som også blir brukt i avl i Sverige bør dog, pga det nære slektskapet med mange hunder i Sverige, ikke gi maksimalt antallet avkom i Norge.
- Akitaens rasetypiske eksteriør skal bevares.

Plan for videre arbeid i klubben

Styret for NAK skal kontinuerlig ta opp RAS til vurdering hvert femte år.